

شیردارکلا

|دیروز و امروز روستای شیردارکلا ی بابل|

دارد لطیفی

۱۰۶۷۶۱
۸۸,۵۸

کتابخانه

عنوان: شیردارکلا : دیروز و امروز روستای شیردارکلا ی بابل
مشخصات نشر: تهران: رسانش، ۱۳۹۳.
مشخصات فیزیکی: ۱۶۰ ص.: مصور: ۱۳/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک: 978-600-5011-۰۱-۱
وضعیت فهرست نویسی: مختصر
پادداشت: متنوس کامل این اثر در نشانی <http://opac.nli.ir> قابل دسترسی است
شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۹۰۳۳۵

تهران. بهار شمالی. شکیبا. شیرازی. ۰۷ و ۰۲
تلفن: ۰۹۱۲ ۱۳۰ ۹۱۳۱ تلفکس: ۷۷۵۳۰۵۳۶ rasanesheh@gmail.com

شیردارکلا

ادیروز و امروز روستای شیردارکلا ی بابل

داوود لطیفی

طرح جلد و صفحه‌آرایی: علیرضا علی‌نژاد

ناشر: رسانش

لیتوگرافی: فیلم‌گرافیک

چاپ: متین

صحافی: ولیعصر

چاپ اول، تهران، ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۵۰۱۱ - ۸۲ - ۱

قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

فهرست

۹	مقدمه
۱۳	بلوک بابل کنار
۱۳	شیردار کلا
۱۴	وجه تسمیه نام شیردار کلا

فصل اول: جغرافیای تاریخی

۱۷	جمعیت
۱۸	جایگاه جمعیتی شیردار کلا در بین روستاهای اطراف
۱۸	آمار جمعیتی شیردار کلا
۱۹	راه‌های دسترسی
۲۱	سربازی (اجباری)
۲۲	حزب توده
۲۴	یاغیان
۲۵	زلزله

فصل دوم: جغرافیای اقتصادی

۲۷	رودخانه‌ها
۲۷	کوه‌ها و تپه‌ها
۲۸	مراعات و جنگل‌ها
۲۸	معیشت

۳۰	کاشت، داشت و برداشت محصولات کشاورزی
۳۱	نیشکر و قند
۳۲	پرورش کرم ابریشم (نوغان)
۳۳	داد و ستد کالا
۳۴	شکار و ماهیگیری
۳۵	پرورش دام و طیور و تولید لبنیات
۳۵	حرف و شغل مردم
۳۶	توتن کابی (سیگار باغ)
۳۷	شالیکوبی
۳۹	راه آهن سراسری
۴۲	اماکن عمومی
۴۳	آب شرب
۴۴	نانوایی
۴۴	برق
۴۴	حمام
۴۵	مسجد
۴۶	بهداشت و درمان
۴۶	یخچال نفتی
۴۶	شرکت تعاونی روستایی خیام
۴۷	معماری و مصالح در خانه‌های روستایی
۴۸	روش‌های آبیاری زمین‌های کشاورزی

فصل سوم: جغرافیای سیاسی

۴۹	نهادهای اجتماعی و سیاسی
۵۰	خانه انصاف

فصل چهارم: جغرافیای فرهنگی

۵۱	آموزش و پرورش در شیردارکلا
۵۳	تاسیس مدرسه شیخ نورالدین حقیق
۵۸	جوانانی که پس از پایان آموزش متوسطه به مراکز آموزش عالی راه یافتند
۵۹	گروه فرهنگی صاحب
۶۰	آیین‌ها و باورها

۶۰	بیست و شش عیدماه
۶۰	تیرماه سیزده شو
۶۱	چله شو
۶۱	شب‌نشینی (شونیش)
۶۱	باورها
۶۳	پوشاک
۶۳	بازی و سرگرمی
۶۴	منظومه‌ها و ترانه‌های بومی
۶۵	نمونه نیری توانی
۶۶	نمونه ترانه‌ها
۶۶	اشعار و ترانه‌ها که مادران در وصف پسران سرباز خویش زمزمه می‌کردند
۶۸	عزاداری و سربواری
۶۸	ازدواج و عروسی
۷۱	تعزیه
۷۲	گویش
۷۲	ادبیات شفاهی (چیستان)
۷۴	غذا
۷۴	ظروف مورد استفاده
۷۴	الف) ظروف مسی
۷۵	ب) ظروف چوبی
۷۵	ج) ظروف گلی
۷۵	ورزش
۷۶	شنا
۷۷	قوم‌شناسی
۷۸	مهاجرت
۷۹	چگونگی انتخاب نام خانوادگی و صدور شناسنامه

فصل پنجم: شیردارکلا پس از پیروزی انقلاب اسلامی

۸۳	شیردارکلا همراه با اعتراضات مردمی
۸۴	جنگ تحمیلی
۸۴	شهدای شیردارکلا در جنگ تحمیلی

۸۴	پرسنل رسمی ارتش و سپاه که در جبهه‌ها و مراکز عملیاتی...
۸۵	جانبازان و مجروحین
۸۵	کانون علمی بوعلی سینا
۸۶	خانه بهداشت
۸۶	مخابرات
۸۶	تأسیس صندوق قرض‌الحسنه
۸۷	طرح تسطیح اراضی
۸۷	سوراب اسلامی روستا
۸۹	نزاع محلی
۹۰	مدیران دبستان‌ها و اجرای

پیوست ۱: خاندان‌ها

۹۱	خاندان‌های شیردارکلا
----	----------------------

پیوست ۲: تصاویر و اسناد

۱۲۳	اولین دانشجویان شیردارکلا
۱۲۴	اولین کارمندان شیردارکلا
۱۲۶	مدیران دبستان شیخ نورالدین حقیق شیردارکلا
۱۲۷	اولین دانش‌آموزان دبستان شیخ نورالدین حقیق شیردارکلا
۱۳۲	اولین نظامیان شیردارکلا
۱۳۳	خورشیدهای خاک‌نشین
۱۴۴	شهدا رفتند تا ما بمانیم
۱۴۵	راویان قصه‌های از یاد رفته

۱۶۰	منابع
-----	-------

هرکس گذشته نداشته باشد آینده نخواهد داشت.

آینده

انسان، مودی است کنجکاو و جستجوگر که همواره به دنبال کشف مجهولات و ناشناخته‌هاست. این پیا و قوه تخیل او به دنبال اصل، ریشه، دلیل و علت پدیده‌هایی است که در پیرامون او جریان دارد. شاید به خاطر همین ویژگی است که خداوند به فرشتگان خود دستور داد تا در برابر این موجود کنجکاو و جستجوگر سجده کنند. انسان این ویژگی همواره در پی آن بوده است تا از تاریخ پیدایش جهان، تاریخ کشور و یا شهر و روستایی که در آن زندگی می‌کند با خبر شود و در این مسیر به دنبال آن است تا بداند که نام کشور و یا شهری که در آن زندگی می‌کند در گذشته دور چه بوده است چه تعداد جمعیت داشته است، مردمش چگونه و با چه امکاناتی می‌زیسته‌اند و ...

در گذشته به دلیل فقدان سواد، یافته‌های بشر در حالی ثبت و ضبط نمی‌گردید و بیشتر به صورت سینه به سینه به نسل‌های بعد منتقل می‌گردید. بسیاری از افراد که دارای علم و آگاهی نسبت به قوم و قبیله و تاریخ ... بوده‌اند با مرگ خویش همه آن دانسته‌ها را با خود مدفون می‌کردند. بیهوده نیست که گفته می‌شود: با مرگ هر پیری، گویی کتابخانه‌ای سوخته است. حال ما مانده‌ایم و بی‌خبری از گذشته، ریشه و تاریخ خویش. صادقانه بگویم عامل اصلی تدوین این کتاب همین دغدغه‌ها و نگرانی‌ها بوده است. بنابراین برای ثبت و ضبط همین

مقدار اطلاعات دست به کار شدم تا بیش از این دچار خسران نشویم. پس پای صحبت بسیاری از پیران و سالخوردگان، زنان و مردانی که اخبار و حوادث و حقایق گذشته شیردارکلا را از بزرگان خویش شنیده‌اند و یا خود شاهد وقوع آن بوده‌اند نشستیم، از عکس‌ها و تصاویر موجود استفاده کرده و همچنین با کنکاش در بایگانی برخی ادارات دولتی مثل ثبت احوال که اندک اطلاعاتی در مورد شیردارکلا وجود داشت را هم یادداشت نمودم. تاکید می‌کنم مطالب این کتاب یافته‌ای من است. و البته در مورد صحت و سقم یک موضوع از چند نفر پرسش کرد و صحت‌ترین آن را تحریر کرده و در کتاب آوردم. چه بسا در آینده افراد فرهیخته‌ای با تحقیق و پژوهش کامل‌تر، اشکالات کتاب و ناگفته‌های دیگری از شیردارکلا را بگویند. جا دارد ابتدا از افرادی یاد کنم که در گردآوری این مطالب یاری‌ام کردند: مادام‌حاجیه رعنا سیفی و آقایان علی لطیفی، حاج ابوالقاسم لطیفی، دکتر تقی لطفی، محمد (خسرو) خسروی، سینا لطیفی و حاجیه دوستی لطیفی، زنده‌یادان داریوش سیفی، برهان بابانزاد و همه اهالی خوب شیردارکلا که خالصانه در تدوین این مجموعه به یاری من همت گماشتند، همچنین از یوسف الهی به‌خاطر راهنمایی‌هاش و عزت‌الله محمدپور به‌خاطر ویرایش کتاب تقدیر می‌نمایم.

بخشی از کتاب را عکس‌های پرسنلی و جمعی افراد تشنیا به‌دهد، جهت تهیه عکس به بسیاری از افراد مراجعه کردم اگر جای عکس برخی افراد در کتاب خالی است، مقصر آنانی هستند که درخواست مرا بی‌جواب گذاشته‌اند. اما با توجه به اهمیت عکس و تصویر در پژوهش‌های تاریخی لازم است اشاراتی کوتاه به پیشینه عکس و عکاسی داشته باشیم.

پیشینه عکاسی در بارفروش (بابل فعلی) به عصر ناصرالدین شاه، یعنی تقریباً چند سال پس از اختراع دستگاه دوربین عکاسی در اروپا باز می‌گردد. در اوج رواج تجارت در بارفروش و حضور تجار بزرگ در این شهر در عصر قاجاریه، آمد و شد کشتی‌های روسی به بندر مشهدسر (بایلسر فعلی)، رفت و آمد تجار بارفروش به

روسیه و نیز حضور تجار، صنعتگران و بازرگانان روس و آرامنه در این شهر پرهیاهو عاملی شدند که بارفروشی‌ها در کنار تجربه کردن مظاهر تجدد، با دستگاه عکاسی نیز آشنا شوند.

اما این که اولین عکس در شیردارکلا توسط چه کسی و برای چه شخصی انداخته شد اطلاعی در دست نیست زیرا در آن سال‌ها نه اهالی نیازی به انداختن عکس احساس می‌کردند و نه افرادی که دوربین عکاسی داشتند گذرشان به شیردارکلا می‌افتاد.

در این عکس‌هایی که از شیردارکلا جمع‌آوری شد ظاهراً قدیمی‌ترین عکس، متعلق به مرحوم مشهدی آقا سیفی می‌باشد. این عکس پرسنلی را آقای حسن سیفی نوه مشهدی آقا در اختیارم گذاشت. مشهدی آقا سیفی در سال ۱۳۲۵ فوت نمود. به گفته مادرم (زینت سیفی) که برادرزاده مشهدی آقا سیفی است این عکس حداقل پنج سال قبل از فوتش یعنی سال ۱۳۲۰ در بابل گرفته شد. مشهدی آقا سیفی با حاجی جمال سیفی از بازاریان بابل رفت و آمد داشت. مادرم معتقد است این عکس در یکی از سفرها عمویش به بابل گرفته شده است. در سال‌های ۱۳۴۰ به واسطه حضور میهمانان مراسم جشن عروسی دختر حاج اسماعیل خسروی چند قطعه عکس از شیردارکلا و انداخته شد این عکس‌ها را خسرو (محمد) خسروی در اختیارم گذاشت. همچنین برای من در جواز شرکت در امتحانات نهایی کلاس ششم دانش‌آموزان دبستان شیخ نورالدین حقیق شیردارکلا عکاسان حرفه‌ای بابل مثل عکاسی ساکو و بی‌تابی مدرسه شیخ نورالدین حقیق آمدند و از دانش‌آموزان عکس گرفتند و یا دانش‌آموزان به شهر بابل رفتند و عکس گرفتند. در سال ۱۳۵۱ هنگام احداث دبستان شیخ نورالدین حقیق شیردارکلا از کارگران در حال کار چند قطعه عکس انداخته شد که آقای ولی‌تبار مدیر وقت دبستان در اختیارم گذاشت. بعدها برخی افراد صاحب دوربین عکاسی شدند که براساس ذوق و علاقه‌شان و به‌صورت آماتور عکاسی می‌کردند.

برخی عکس‌ها نیز از مراسم عروسی گرفته شد و چون بیشتر جنبه شخصی داشت، امکان استفاده در کتاب نبود.

از بد حادثه در هیچ‌یک از ادارات دولتی عکسی از شیردارکلا یافت نشد اما بودند اشخاصی که خالصانه عکس‌ها و اسنادی را در اختیارم گذاشتند که از همه این میزان قدردانی می‌کنم.

داود لطیفی

www.ketab.ir